

og lagde dem sammen til en Gammelstat, og man turde kun fordele en meget ringe Del paa det ny Hartkorn, og hvorfor? fordi man fandt det uretfærdigt at lægge en Grundbyrde paa et Sted, hvor den ikke havde været før. Hvis Hartkornsejeren pludselig skulde faa sit Hartkorn fordoblet, uagtet hans Jord var bleven bedre, vilde det dog ikke være retfærdigt mod ham. — S 1850 — der jo dog var en Tid, hvor Vølgerne gik højt — var der Tale om at udligne Hartkornet saaledes, at visse Hartkornsejere, som før havde været privilegerede, nu skulde svare lige Hartkornskat med de andre, men da havde man dog den Erhødighed for det bestaaende, at man gav de Hartkornsejere, som før havde haft privilegeret Hartkorn, en temmelig rundelig Erstatning, fordi der nu blev lagt Hartkorn paa deres Ejendom. Man har altsaa ved alle disse Lejligheder erkendt, at det ikke saaledes gaar an med et Pennestrøg at lægge en forhøjet Skat, en Grundskat paa fast Ejendom. Nu vil man her over for Bygninger anvende et derfra fuldstændig forskellige Princip. Lad os antage, at en Mand for et Par Aar siden har købt et Hus i den gode Tro, at saadanne Skatter, som her ee Tale om, ikke kunde blive paalagte. Lad os antage, at han har betalt Huset med 8—9000 Kroner; Skatteværdien nedsettes ganske vist noget, men jeg nævner denne Sum, for det vil omtrent passe til, at Huset vil blive ansat til 1 Td. Hartkorn, som jo er beregnet til 7680 Kroner. Jeg gaar altsaa ud fra, at Manden har købt Huset for ca. 9000 Kroner. Han ejer maaske selv 4000 Kroner og har saaledes en Prioritet paa 5000 Kr. staaende i Bygningen. Nu kommer denne ny Lov og lægger en helt ny Skat paa hans Bygning, en Skat, som de allerfleste Steder vil blive 40 Kroner, da der jo her er Tale om 1 Td. Hartkorn. Det vil i Reglen blive højere, men da der er Tale baade om Kommune- og Amtsskatter, saa er jeg vis paa, at det gennemsnitlig vil blive 40 Kroner. Dette Beløb i Skat lagt paa Ejendommen svarer til en Kapital af 1000 Kroner, og den Mand, der altsaa ejede 4000 Kr. og i god Tro har sat dem i denne Bygning, faar nu med et Pennestrøg denne Ejendom reduceret med 1000 Kroner. Vil han sælge Huset igen, kan han ikke gøre Regning paa at sælge det uden med Tab, ja, maaske endog Pant-

habereren kommer til ham og siger: Den Gang vi handlede, var det under en anden Forudsætning; nu, da der er kommen til at hvile en Byrde af 40 Kr. aarlig paa Ejendommen, hvilket repræsenterer en Kapital af 1000 Kr., kan jeg ikke lade de 5000 Kr. blive indestaaende i Ejendommen, men maa nu have 1000 Kr. udbetalt. Denne Smaamand maa altsaa straks udbetale 1000 Kr. Jeg synes derfor, denne Lov vil blive et Indgreb i Ejendomsretten og stridende mod de konserverative Interesser, som har været saa stærkt forsøgte over for de andre Samfundsborgere, som jeg har omtalt.

Dertil kommer ogsaa, at den Skat, der her er Tale om, hviler paa et Grundlag, der i sig selv er upaalideligt, idet en Bygningsskatteevne jo beror paa, hvilken Forretning der drives i den. Det kan jo være, at denne Bygning ikke giver en Dros Indtægt. Det kan jo være, at den Bygning er uforholdsmæssig stor til den Forretning, der drives i den. Lad mig i den Henseende nævne vore Sukkerfabrikker. Disse have overmaade store Bygninger, saa store, at det er blevet mig sagt, at det koster mellem 2 og 3 Mill. Kr. at opføre en saadan Bygning. Hvorfor skulle Bygningerne være saa store? Fordi man skal behandle et Produkt af en meget omfangsrig Bæftaffenhed. Hvor man behandler et Produkt af en mindre omfangsrig Bæftaffenhed, som f. Eks. paa et Svineslagteri, behøves kun Bygninger til en Værdi af 50,000 Kr., men den Kapital, der omsættes gennem disse Bygninger, er langt større end den Kapital, der omsættes gennem en Koesukkerfabrik. Bygningerne staa altsaa ikke i noget som helst Forhold til den Forretning, der er knyttet til Bygningen, og derfor bliver Grundlaget upaalideligt. Jeg synes, det er noget ganske forældet, man her kommer tilbage til, forældet, idet jeg har læst i gamle Love fra Slutningen af forrige Aarhundrede, at man den Gang havde Ildsteds-skatter og Vindues-skatter, saa at jo flere Vinduer man havde i et Hus, jo mere havde man at betale i Skat. Det er næsten noget lignende, man kommer til her, thi det fører til, at man bygger saa daarlige og skrøbelige Huse som muligt for at blive fri for den omtalte høje Skat. Jeg skønner ikke, at denne Skat paa nogen Maade er retfærdig, og den er, havde